

บทคัดย่อ

อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยสัญญาซื้อขายสินค้าระหว่างประเทศ (CISG) นั้นเป็นอนุสัญญาอันมีวัตถุประสงค์ที่จะก่อให้เกิดความเป็นอันหนึ่งอันเดียวของกฎหมายที่ปรับใช้กับการซื้อขายระหว่างประเทศเพื่อลดความไม่แน่นอนทางกฎหมาย (legal uncertainty) อันเนื่องมาจากความแตกต่างระหว่างกฎหมายภายในและกฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีบุคคลของแต่ละรัฐ แต่อย่างไรก็ตามด้วยขีดจำกัดของผู้ร่างซึ่งเป็นปณฺชนและข้อจำกัดแห่งการเจรจาระหว่างรัฐ CISG จึงไม่อาจมีเนื้อหาที่จะปรับใช้แก่ข้อเท็จจริงทุกกรณีที่สามารถปรากฏภายใต้ขอบเขตของ CISG ได้โดยที่ผู้ร่าง CISG เองได้ตระหนักถึงขีดจำกัดเช่นว่าและได้สร้างกลไกในการอุดช่องว่างรองรับสถานการณ์เช่นว่าไว้ในข้อ 7(2) อันมีใจความว่า

“ปัญหาใดๆอันเกี่ยวข้องกับประเด็นที่ตกอยู่ภายใต้บังคับแห่งอนุสัญญาฉบับนี้แต่หาได้ปรากฏกฎเกณฑ์ที่ชัดเจนภายใต้อนุสัญญาจะถูกพิจารณาตัดสินบนพื้นฐานของหลักเกณฑ์ทั่วไปอันเป็นรากฐานแห่งอนุสัญญา แต่หากไม่ปรากฏซึ่งหลักเกณฑ์ทั่วไปเช่นว่า ให้พิจารณาตัดสินบนพื้นฐานของกฎหมายที่ใช้บังคับแก่คดีที่ถูกรับขึ้นตามหลักเกณฑ์ของกฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีบุคคล”

โดยที่อาจสรุปเนื้อหาโดยคร่าวของข้อ 7(2) ดังกล่าวได้ดังนี้คือ

ลักษณะของช่องว่างตามความหมายของข้อ 7(2) แห่ง CISG

1. เป็นปัญหาที่เกี่ยวข้องกับประเด็นที่ตกอยู่ภายใต้บังคับแห่ง CISG (governed by CISG)

2. หาได้ปรากฏกฎเกณฑ์ที่ชัดเจนภายใต้ CISG (not expressly settled)

วิธีการอุดช่องว่าง

1. การอุดช่องว่างโดยใช้บทกฎหมายใกล้เคียงอย่างยิ่ง (analogy) (ไม่ปรากฏตามลายลักษณ์อักษรแต่ความเห็นทางกฎหมายในปัจจุบันให้การยอมรับ)

2. การอุดช่องว่างโดยใช้หลักเกณฑ์ทั่วไปอันเป็นรากฐานแห่ง CISG (general principle on which the convention is based)

3. การอุดช่องว่างโดยใช้กฎหมายภายในซึ่งเป็นกฎหมายที่ใช้บังคับแก่คดีตามกฎหมายของกฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีบุคคล (the (domestic) law applicable by virtue of the rules of private international law)

โดยที่กลไกการอุดช่องว่างแห่งกฎหมายภายในที่มีที่มาจาก CISG นั้นมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการกำหนดความสัมฤทธิ์ผลแห่งวัตถุประสงค์ในการก่อให้เกิดความเป็นอัน

เดียวกันของกฎหมายซื้อขายระหว่างประเทศเป็นอย่างยิ่ง ซึ่งหากพิจารณาแล้วนั้นกลไกการอุดช่องว่างนั้นเป็นส่วนหนึ่งของบทบัญญัติข้อที่ 7 แห่ง CISG โดยที่บทบัญญัติข้อที่ 7(1) นั้นเป็นบทบัญญัติอันเกี่ยวข้องกับหลักเกณฑ์ในการตีความ CISG และบทบัญญัติข้อที่ 7(2) เป็นกฎเกณฑ์แห่งกลไกการอุดช่องว่าง ด้วยเนื้อหาของบทบัญญัติข้อที่ 7 นั้นอาจจะกล่าวได้ บทบัญญัติข้อที่ 7 เป็นบทบัญญัติที่มีความสำคัญมากที่สุดบทบัญญัติหนึ่งในการกำหนดความสำเร็จของ CISG เพราะแม้ว่าจากข้อมูลของสหประชาชาตินั้น ณ วันที่ 18 พฤษภาคม พ.ศ. 2552 นั้นปรากฏว่ามีรัฐจำนวน 74 รัฐได้เข้าเป็นรัฐภาคีของ CISG แต่อย่างไรนั้นแม้จะจำนวนรัฐที่เข้าเป็นรัฐภาคีของ CISG จะมีจำนวนมากนั้นก็หาได้เป็นหลักประกันว่าจะก่อให้เกิดความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของกฎหมายสำหรับสัญญาซื้อขายสินค้า โดยหากต้องการทำให้วัตถุประสงค์ดังกล่าวสำเร็จนั้น มีสิ่งสำคัญสองประการที่จะต้องเกิดขึ้นอันได้แก่

1. การตีความอย่างเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน (uniform interpretation) ของบทบัญญัติของ CISG

2. แนวทางการอุดช่องว่างอย่างเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน (uniform approach of lacunae/gap-filling) ในการอุดช่องว่างที่เกี่ยวข้องกับประเด็นที่ตกอยู่ภายใต้บังคับของ CISG แต่หาได้ปรากฏกฎเกณฑ์ที่ชัดเจนตามอนุสัญญา

เนื่องจากแม้หากว่ารัฐต่างๆ จะเข้ามาเป็นรัฐภาคีแห่ง CISG เป็นจำนวนมากแต่หากปราศจากแนวทางการตีความที่เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันแล้วนั้นความไม่แน่นอนทางกฎหมายย่อมยังคงมีอยู่แม้กฎหมายที่ถูกนำมาปรับใช้แก่คดีก็คือ CISG เช่นเดียวกันในทุกกรณี ส่วนในกรณีของกลไกการอุดช่องว่างนั้น เป็นที่ทราบกันดีอยู่แล้วผลทางกฎหมายของกรณีปัญหาที่เป็นช่องว่างแห่งกฎหมายนั้นย่อมมีความไม่แน่นอนอยู่และถ้าหากศาลของรัฐภาคีนั้นปรับใช้กลไกการอุดช่องว่างอย่างไม่เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันแล้วไซ้ ความไม่แน่นอนของผลทางกฎหมายย่อมเกิดขึ้นอย่างมหาศาล การก่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกันเพื่อนำไปสู่กลไกการอุดช่องว่างที่เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันหรืออย่างน้อยที่สุดสอดคล้องต้องกันนั้นจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้นั้นมุ่งหมายที่จะพิจารณาถึงปัญหาการตีความและปรับใช้กลไกการอุดช่องว่างในทุกขั้นตอนเพื่อนำไปสู่การปรับใช้กลไกการอุดช่องว่างตามข้อ 7(2) แห่ง CISG ที่ถูกต้องและสอดคล้องต่อวัตถุประสงค์ในการก่อให้เกิดความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของกฎหมายของ CISG รวมทั้งประเด็นปัญหาเกี่ยวกับความเหมาะสมของเนื้อหาแห่งข้อ 7(2) ในปัจจุบันโดยที่ประเด็นปัญหาที่ผู้จัดทำจะทำการศึกษานั้นประกอบไปด้วย

1. ประเด็นปัญหาการข้ามขั้นตอนของการพิจารณาว่ากรณีปัญหาเป็นช่องว่างแห่งกฎหมายตามความหมายแห่งข้อ 7(2) แห่ง CISG หรือไม่

2. ตัวอย่างของประเด็นปัญหาที่มีความไม่แน่ชัดว่าเป็นช่องว่างแห่งกฎหมายตามความหมายแห่งข้อ 7(2) แห่ง CISG หรือไม่

3. ปัญหาในการตีความในประเด็นการยอมรับการอุดช่องว่างโดยใช้บทกฎหมายใกล้เคียงอย่างยิ่ง (Admissibility of Analogy in Lacunae/Gap-Filling) ภายใต้ CISG

4. ประเด็นปัญหาของที่มาแห่งหลักเกณฑ์ทั่วไปอันเป็นรากฐานแห่ง CISG

5. ประเด็นปัญหาการขัดต่อวัตถุประสงค์การก่อให้เกิดความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของกฎหมายแห่ง CISG ของการอุดช่องว่างโดยปรับใช้กฎหมายภายในที่เป็นกฎหมายซึ่งใช้บังคับแก่คดีตามกฎหมายเกณฑ์ของกฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีบุคคล

โดยที่องค์ความรู้อันได้มาจากการพิจารณาหลักเกณฑ์และประเด็นปัญหาที่เกี่ยวข้องกับขั้นตอนแต่ละขั้นตอนของกลไกการอุดช่องว่างแห่งอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยสัญญาซื้อขายสินค้าระหว่างประเทศแล้วนั้นได้นำไปสู่ข้อเสนอแนะที่เกี่ยวข้องกับข้อ 7(2) แห่ง CISG ในลักษณะดังต่อไปนี้คือ

1) ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการปรับใช้และตีความข้อ 7(2) แห่ง CISG

2) ข้อเสนอแนะในการแก้ไขเนื้อหาของข้อ 7(2) แห่ง CISG

3) ข้อเสนอแนะในการพิจารณาเข้าเป็นภาคี CISG ของประเทศไทย